

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Sporttudományi Intézet

**A TAO-rendszer szerepe a magyar
sportfinanszírozásban, különös tekintettel a
labdarúgásra**

Konzulens
Széplaki Ildikó
Tanársegéd

Készítette
Berki Péter
Sportszervező szak

Bevezetés

Magyarországon a sportfinanszírozás az elmúlt években átalakuláson ment keresztül, különösen a kormányzati támogatási rendszerek bevezetése és a sportszervezetek erősödése révén. Az állami szerepvállalás mellett a magántőke bevonása és a szponzori együttműködések is meghatározóak lettek a sportágazat fenntarthatóságában és fejlődésében. Témaválasztásom indokai közé tartozik, hogy az utóbbi években érdeklődést mutatok a gazdasági, pénzügyi terület felé főként a sportban azon belül a labdarúgás piaca a legérdekesebb számomra. A jövőben is célom elmélyíteni a tudásom a közgazdaságtanban akár a labdarúgás háttér munkájának segítségével is. Az érdeklődési kör abból ered, hogy közel 6 teljes évet töltöttem Magyarország egyik legnagyobb labdarúgó akadémiáján, a DVTK LSA akadémistája voltam több éven keresztül. A sport egyre nagyobb szerepet kap a gazdaságban, és Magyarországon sincs ez másképp. A sportfinanszírozás kérdése a jelenlegi gazdasági és társadalmi környezetben különösen aktuális, hiszen a sport nemcsak kulturális értéket képvisel, hanem jelentős gazdasági és társadalmi hatásai is vannak. A TAO rendszer, az állami támogatások, valamint a szponzoráció és magántőke szerepe központi témák a sport jövőjét illetően. A rendszer hatékonyságának növelése és a kisebb sportágak támogatása kulcsfontosságú lesz a következő évek sportpolitikájában.

Célkitűzés

A kutatás arra törekszik, hogy feltárja, miként befolyásolják a TAO-támogatások és egyéb állami, valamint magántőkéből származó források a sportklubok és egyesületek működését. Ezen túl milyen hatással vannak a sportfejlesztésre, különösen az utánpótlás-nevelésre és az amatőr, illetve professzionális sport közötti egyensúly fenntartására. A kutatás során arra töreksem, hogy feltárjam a sportklubok és egyesületek által alkalmazott finanszírozási modellek sajátosságait, megvizsgáljam a magán- és állami források arányát, valamint elemezzem a támogatások hatékonyságát a sportfejlődés különböző szintjein. A kutatásom célja ezen túl annak feltárása, hogy a TAO-támogatások hogyan befolyásolják a magyar labdarúgás különböző szintjeit (pl. NB I, NB II, NB III), valamint hogyan oszlanak meg a források az állami, önkormányzati és magántőkéből származó támogatások között. A játékosok által érzékelt változásokra, fejlődésre is szeretnék rálátást nyerni.

2. Kutatási kérdések, hipotézisek

Kutatási kérdések:

1. **K:** Hogyan befolyásolják a TAO-támogatások a magyar labdarúgás utánpótlás-nevelésének minőségét és hatékonyságát?
2. **K:** A TAO-rendszer valóban elősegítette-e a magyar sport hosszú távú fejlődését, vagy inkább rövid távú célokat szolgált?
3. **K:** A TAO-támogatások miként támogatták a labdarúgás aktív részvevőit, a játékosokat?
4. **K:** Milyen különbségek mutatkoznak a magyar labdarúgás különböző osztályai (pl. NB I, NB II, NB III) között a finanszírozási források elérhetősége és felhasználása tekintetében?

Hipotézisek:

1. **H:** A TAO-támogatások jelentős pozitív hatással vannak az utánpótlás-nevelésre, különösen a nagyobb kluboknál, ahol a források jobban elérhetők, míg a kisebb klubok esetében ez a hatás kevésbé érzékelhető.
2. **H:** A TAO rendszer rövid távú célokat szolgált, elsősorban a sportszervezetek infrastruktúrájának fejlesztésére és fenntartására fókuszálva.
3. **H:** A TAO-támogatások által létrejött sportfejlesztések nagyban hozzájárultak a labdarúgók sportolási lehetőségeihez.
4. **H:** A magyar labdarúgás magasabb osztályaiban a klubok jelentősen nagyobb mértékben támaszkodnak szponzori bevételekre, míg az alacsonyabb osztályok elsősorban helyi önkormányzati forrásokra és kisebb magántámogatásokra számíthatnak a TAO-támogatások mellett.

Szakirodalmi áttekintés

A sport egyre inkább üzleti modellé vált, ahol a piacgazdaság elvei szerint működik, és ahol a sportklubok, ligák és egyesületek jelentős része piaci alapú forrásokra támaszkodik. Ebben az elméleti keretben a vállalatok és szponzorok kulcsszerepet játszanak a sport finanszírozásában. A szponzoráció kétoldalú előnyökön alapul: a szponzorok reklámozási lehetőségeket és pozitív márkáépítési eszközöket látnak a sportban, míg a sportolók és sportklubok anyagi támogatást kapnak (Cornwell, 2008).

A TAO-rendszer lehetőséget biztosít arra, hogy a vállalkozások a társasági adójuk egy részét sportcélú támogatásokra ajánlják fel. A rendszer lényege, hogy az adózók (cégek) meghatározott sportágakban működő sportszervezeteknek nyújthatnak támogatást, amelyet adókedvezmény formájában elszámolhatnak a társasági adójuk terhére. A kedvezményezett sportszervezetek a következő területeken használhatják fel a támogatást:

- Sportinfrastruktúra fejlesztése és fenntartása
- Utánpótlás-nevelési programok finanszírozása
- Szakmai programok és versenyeztetési költségek fedezése
- Sportlétesítmények bővítése, felújítása
- Edzők és sportolók képzése

A TAO-rendszer a látványcsapatsportágakat támogatja, melyek közé tartozik a labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, vízilabda, jégkorong és röplabda. Ezek a sportágak igényelhetnek támogatást, amelyet az utánpótlás-nevelésre és infrastrukturális fejlesztésekre kell fordítaniuk (MLSZ 2021a).

Anyag és módszer

Szakdolgozatom fő témája a sportfinanszírozás megvalósítása és emellett a TAO-rendszer szerepe a sportfinanszírozásban. Továbbá a labdarúgás különböző osztályaiban található különbségeket a források elosztásának különbségeit fogom vizsgálni. Ezentúl arra is szeretnék rávilágítani, hogy a játékosok hogyan érzékelik a változásokat amit a TAO-rendszer segítségével nyújtott.

Ennek érdekében összeállítottam egy strukturált interjú-kérdéssort, amit különböző osztályban szereplő labdarúgóklubok gazdasági szakembereihez juttattam el. Az interjú kérdésekben olyan kérdéseket tettem fel amikből betekintést nyerhetünk a klubok finanszírozási formáiba, az utánpótlás-nevelésben felhasznált forrásokra és a felmerülő kihívásokra is.

Ezentúl kérdőív segítségével szeretném vizsgálni a játékosok által érzékelt hatásokat. A kérdőívben kitérek az utánpótlás szerepére, a sportinfrastruktúra minőségére és a szakmai háttérre is.

Mintaválasztás

Személyes kapcsolati tőkémet használtam fel a mintaválasztáshoz. Korábbi edzőim segítségével juttattam el a kívánt célszemélyekhez az interjú-kérdéssort, gazdasági szakemberekhez akik különböző labdarúgó klubok pénzügyeiért felelősek.

A kérdőívet régebbi csapattársaknak, edzőimnek küldtem el, hogy továbbítsák a jelenlegi csapattársaknak, labdarúgó ismerőseiknek. A kérdőívemet 85 fő töltötte ki (n=85)

Minta jellemzése

Interjú

Az interjú kérdéseimet 4 szakemberhez juttattam el akik már több éve dolgoznak a labdarúgásban. Mind a 4 különböző osztályban tevékenykedik különböző osztályú felnőtt és utánpótlás csapataik is vannak.

Interjú alany "1"

operatív igazgató, Sportszervező, Vezetés és szervezés, Pénzügyi gazdálkodás végzettségek

Interjú alany "2"

Projekt és event manager, 2012 óta dolgozik a labdarúgásban, 4 diplomával rendelkezik

Interjú alany "3"

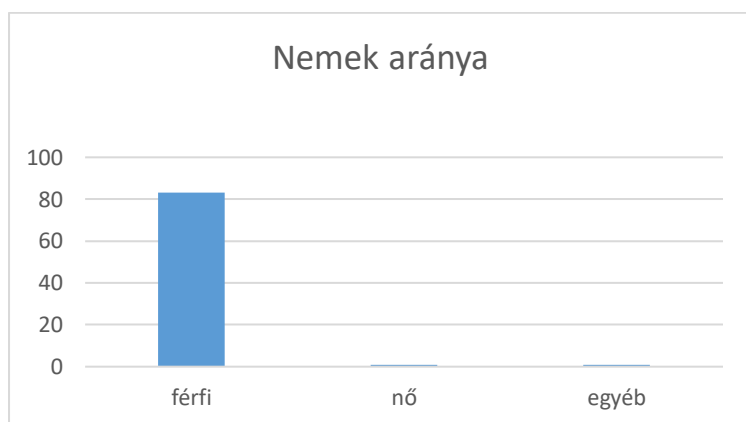
operatív igazgató, közgazdász diplomával rendelkezik

Interjú alany "4"

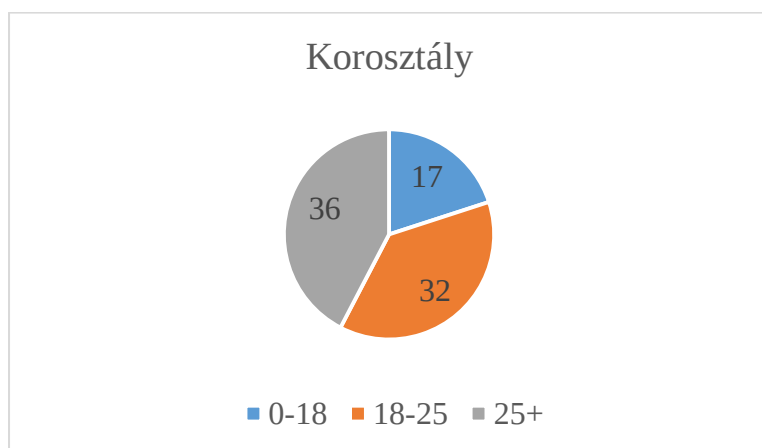
Vezetőedző felnőtt és utánpótlás csapatokban, szakmai vezető, UEFA B licenccel illetve amatőr sportszervezői, sportedzői végzettségekkel rendelkezik.

Kérdőív

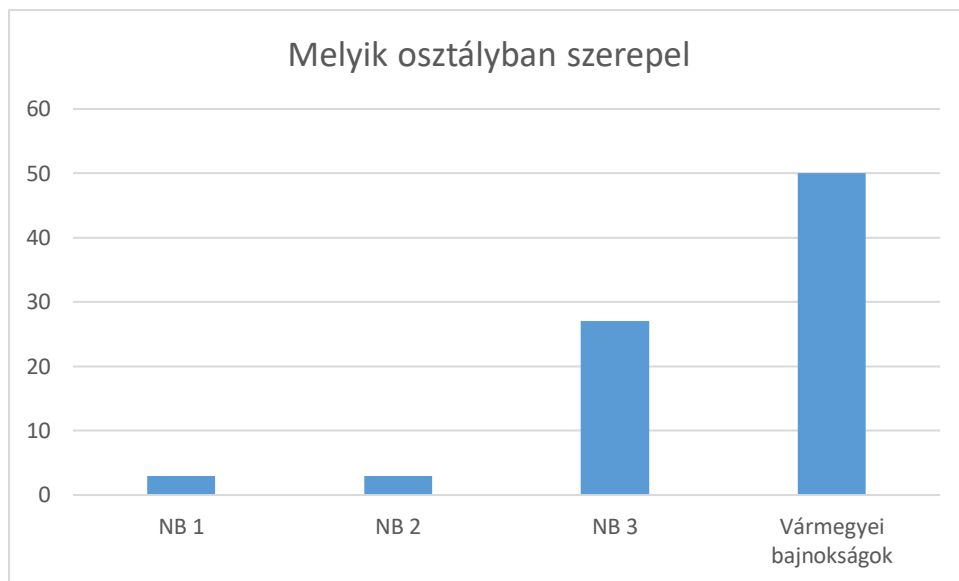
Az oszlopdiagrammokon lehet látni a nemek arányát, hogy milyen bajnokságokban szerepelnek a labdarúgók és azt hogy milyen korosztályba sorolhatók be.

1. ábra

2. ábra

3. ábra

Férfi N:=83 Női N:=1 Egyéb:=1

Korcsoport:

0-18:=17db, 20%, 18-25:=32db, 38%, 25+:=36db, 42%

Labdarúgó bajnokság:

NB 1:=3db, 3,5%, NB 2:=5db, 5,9%, NB3:=27db, 31,8%, Vármegyei osztályok:=50db, 58,8%

Az adatok alapján észrevehető, hogy nagyrészt Vármegyei bajnokságokban és NB 3-mas bajnokságokban szereplők töltötték ki a kérdőívet, így ezekről a bajnokságokról kapunk bővebb információt.

4.4 Adatfelvétel

Interjú:

Az interjúnál a strukturált interjú típust választottam ahol mind a 4 szakembernek ugyan azokat a kérdéseket, ugyan azon sorrendben tettem fel.

Kérdőív:

A kérdőívet egy online platformon a Google Űrlapok segítségével állítottam össze. A kérdések egyszerűen kitölthetők. A kérdőívem összesen 11 kérdésből állt, legtöbb esetben a megadott lehetőségek közül választva válaszolhattak a kitöltők. Továbbá 5 fokú likert skálát is alkalmaztam.

Eredmények

Az interjú eredményei kerülnek bemutatásra. A táblázatban a könnyebb átláthatóság érdekében összefoglaltam néhány fontos információt a válaszadók klubjairól. Az eredmények bemutatása során szeretném bemutatni az észlelt hasonlóságokat és különbségeket a különböző labdarúgó osztályok finanszírozási gyakorlata között.

1. táblázat

	Interjú alany 1	Interjú alany 2	Interjú alany 3	Interjú alany 4
Felnőtt csapat osztálya	NB 1 férfi NB1 női NB 3 (2. számú csapat)	NB 2 férfi NB 2 női	NB 3 férfi NB 2 női	Megyei 1. osztály
Utánpótlás csapatok	MLSZ országos kiemelt bajnokságok 2.számú csapat NB3	MLSZ regionális bajnokságok	MLSZ regionális bajnokságok	5 csapat MLSZ regionális bajnokság, 8csapat vármegyei bajnokságok.
TAO-támogatás mértéke az összfinanszírozásban	Utánpótlás költségek finanszírozása	30%	25%	84%
Szponzorációhoz való hozzáférés	Több jól működő szponzorációs kapcsolat	Csak irányítottan, központilag, politikai vonalon vagy nagy kapcsolati tőke szükséges	Tapasztalataik szerint szinte lehetetlen	Nehéz megtalálni azokat akik a TAO-s kereteken kívül is hajlandóak támogatni egy klubot
Fiatallétrehozás lehetőségeik, fejlődésének támogatása	Duál karrier program létrehozása	A tömegsport támogatása, iskolai sport fejlesztése	Az iskolai testnevelés színvonalát kellene jelentősen emelni	Emelkedett a lehetőségek tárháza ezzel szemben egyre kevesebb gyerek sportol

B. P.: Kérem, mutassa be röviden a sportklubot/egyesületet, ahol dolgozik. Milyen osztályban szerepelnek utánpótlás csapataik, felnőtt csapatuk? Ön mióta dolgozik a sportklubnál, mennyi ideje dolgozik labdarúgásban?

Interjú alany 1: A felnőtt labdarúgó csapatunk az Nb1-ben szerepel, az akadémián az utánpótlás csapataink az országos kiemelt bajnokságokban szerepelnek, amelyben a 12 legerősebb utánpótlás csapat szerepel az adott korosztályban. 6 éve dolgozok a sportklubnál.

Interjú alany 2: A kazincbarcikai profi labdarúgás működtetésére új gazdasági társaság, a KBSC Labdarúgó Kft. került létrehozásra 2023. július 1-ével, melynek kötelezően versenyeztetendő utánpótlás csapatait a KBSC FC Kft. biztosítja. A KBSC FC Kft. kizárólag az utánpótlás és a női amatőr labdarúgás működtetésével, valamint a sportlétesítmény

üzemeltetéssel és fejlesztéssel foglalkozik. Az KBSC FC Kft. keretein belül tudnak megvalósulni a korábbi években elnyert TAO sportfejlesztési programok beruházásai. 2020-tól dolgozom a KBSC-nél. 2012 óta dolgozom a labdarúgásban: korábban a DVTK-nál és az SBTC-nél.

Interjú alany 3: A klub 2021. folyamán elnyerte a Magyar Labdarúgó Szövetség Tehetségközponti státuszát, ezzel a 10 kiemelt akadémia mögött egyike Magyarország 28 kiemelkedő műhelyének. Ezen túlmenően az MLSZ jóváhagyta az Eger Labdarúgó Sport Kft. női szakágának Kiemelt Képzési Központba való besorolását. A klub elsőszerű célja az, hogy az egri, Eger környéki, valamint a heves megyei fiatal labdarúgó palánták számára lehetőséget teremtsen arra, hogy XXI. századi körülmények között, megfelelően képzett és motivált edzők mellett tudjanak napról napra, hétről hétre fejlődni. A mindennapos szakmai munka 16 fiú- és 7 lány korosztályt érint a klub életében. Közel 400 gyermek látogatja az edzéseket, de ha a helyi és környékbéli tanintézményekkel, óvodákkal fennálló együttműködéseket is alapul vesszük, az érintett gyermekek száma megközelíti a 900-at. Felnőtt csapatunk az NBIII. Észak-keleti csoportjának mezőnyét erősíti. A szakmai stáb tagjairól szintén elmondható, hogy ezer szállal kötődnek a városhoz. A Tehetségközpontban 69 fő dolgozik azért, hogy a kis futballisták kitűnő feltételek mellett hódolhassanak szenvedélyüknek. A szakmai munka színvonaláért 45 munkatárs (szakmai igazgató, koordinátorok, szekcióvezetők, edzők, masször, gyógytornász, erőnléti edző) felel, mellettük 24 fő (operatív vezető, irodavezető, létesítményvezető, pályamunkások, karbantartók, stb.) a háttérmunkát segíti.

Interjú alany 4: Jelenleg a Borsod Sport Klub Közösségi Sportegyesületben dolgozom. Klubunk felnőtt csapata a B-A-Z vármegyei I. osztályban játszik. Rendelkezünk 13 utánpótlás csapattal. A csapatok közül 5 csapat szerepel a MLSZ Regionális bajnokságban, a többi a vármegyei bajnokságban versenyez. Én 6 éve dolgozom már a klubnál. A labdarúgásban pedig 18 éve dolgozom.

B.P. : Milyen szerepet játszik Ön az egyesület működésében? (Pl. szponzor, menedzser, adminisztrátor stb.) Rendelkezik-e valamilyen végzettséggel, ha igen mivel?

Interjú alany 1: Menedzser, feladatom technikai vezetés koordinálása megszervezése.

Sportszervező Bsc, Vezetés és szervezés Msc, Pénzügyi menedzsment Msc

Interjú alany 2: Projekt és event manager (4diplomával rendelkezem)

Feladatok:

- a sporttámogatási rendszerek pályázati dokumentációjának elkészítése, naprakész nyilvántartása,
- sporttámogatási rendszerek felügyelete és ellenőrzése,
- a támogatásokhoz (sporttámogatási és egyéb pályázatok) kapcsolódó elszámolások elkészítése, ellenőrzése, felhasználások dokumentálása.
- a klub rendezvényeinek, mérkőzéseinek szervezése, lebonyolítása, teljes körű felügyelete, ellenőrzése (Mérkőzések, egyéb rendezvények, képzések stb.).

Interjú alany 3: Operatív igazgatóként dolgozom, közgazdász diplomával rendelkezem. A mindennapos működés irányítása mellett elsősorban pénzügyi jellegű tevékenységet folytatok. A pályázatok koordinálása, a likviditás biztosítása a feladatom.

Interjú alany 4: Vezetőedző vagyok a felnőtt és a regionális U19-es csapatban. Illetve én vagyok a szakmai vezető is a klubnál. Rendelkezem UEFA B licenccel illetve amatőr sportszervezői és sportedzői végzettségekkel is.

B.P. : Milyen finanszírozási forrásai vannak a klubnak? Ezek milyen arányban oszlanak el?

Interjú alany 1: Sportakadémia támogatás: A támogatás időszakát két időszak tekintetében érdemes megkülönböztetni. Az első időszak, amely négy évet ölelt fel (2020-2023) és a második, határozatlan idejű időszak. Az első ciklusban a támogatás teljes összege működési költségek fedezésére szolgált és feltétel nélkül elérhető volt a sportakadémiák számára. A második időszak támogatási időszakának főbb jellemzője és egyben különbsége az előző időszakhoz viszonyítva az, hogy a támogatás egy része produktivitás alapúvá vált. Tehát a működési hozzájárulás mellett bizonyos meghatározott mutatószámok elérése után szabadítható fel a finanszírozás többi része. A produktivitás több összetevőből áll, melyek a sportszakmai megfelelés mellett gazdasági, szervezeti, nevelési és oktatási szegmensekbe sorolhatók.

TAO-támogatás

A TAO támogatás hasonlít a sportakadémiai támogatás felhasználásához, hiszen ebben az esetben is meghatározott keretek között van lehetőség felhasználni a pénzügyi hozzájárulásokat.

NB 3 támogatás

A felnőtt bajnokságban szereplő 2. számú csapat arra hivatott, hogy egyfajta hídként segítse az utánpótlás labdarúgók felnőtt futballba történő integrációját. A Magyar Labdarúgó Szövetség által nyújtott támogatásból minden harmadik vonalban szereplő csapat részesülhet, amely fedezetet nyújt a versenyeztetéshez és a személyi jellegű költségek egy részének fedezésére. A támogatás összegének felhasználását szabályozza a szövetség, melynek értelmében a folyósított összeg 60%-a bérekre, míg a 40%-a egyéb versenyeztetési költségekre használható fel.

UEFA Szolidaritási támogatás

Fontos célja a programnak, hogy növekedést érjen el a sportág elérhetőségét tekintve Európában. A további célok között definiálható az a tény is, hogy segíti az olyan országokat és régiókat, ahol a labdarúgás fejletlen vagy kevésbé fejlett. Tehát célja, hogy áthidalja a források hiányát a sport infrastruktúrájának és fejlesztésének tekintetében.

Stadion és Tehetség Központ Támogatás

A klub 15 labdarúgó partneregyesülettel rendelkezik. A kapcsolatok létesítéséhez, fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges igények kielégítésében is segítő kezet nyújt Magyarország Kormánya azzal, hogy pénzügyileg támogatja a régiót meghatározó „anyaklubot” a céljainak elérésében. A tehetségek központokban tevékenykedő szakemberek béreinek egy része így az anyaklub közreműködésével kerül rendezésre.

Szponzoráció

A szponzoráció a piaci alapon működő vállalatok esetében lehetőséget kínál a támogató vállalat számára, hogy osztalékban részesüljön a célcég sikereinek megvalósulásakor. Ezzel párhuzamosan általában jogosultságot is kap a szponzoráló számára a döntésekben és irányításban.

Díjak és jutalékok

A hazai labdarúgó szövetség által szervezett versenysorozatokban nemzeti bajnokságok (pld. NBI, NBII, NBIII) és a Magyar Kupa való részvételért és a sikeres szerepléssel párhuzamos jó teljesítmények honorációjaként megítélt díjak

Közvetítési jogok

A Diósgyőr FC Kft kedvezményezettje a Magyar Labdarúgó Szövetség általános támogatási programjának, így az MLSZ által értékesített szponzorációs tevékenységekre irányuló megállapodásokból és a mérkőzésekre vonatkozó közvetítési jogokból is részesülhet.

Reklámbevételek

A Klub továbbá részesül a hazai bajnoki rendszerben és a Magyar Kupa sorozatban szervezett mérkőzéseken feltüntetett reklámokért fizetett bevételekből is.

Piaci bevételek

Játékos értékesítés bevétele. Az értékesített játékjogok után felmerülő bevétel.

Szponzorok + Sky Box profit

Bérlet és jegyértékesítés, rendezvények, tagdíjak, bankbetét lekötések, autóbérlés, kezdőrúgás eladása

Interjú alany 2: Támogatások:

Önkormányzati támogatás 40%

TAO támogatás 30%

Produktivitás- Képzési Központ támogatás 15%

Női NB2 utazási támogatás 1%^ű

Egyéb bevételek (bérleti díj, szponzoráció stb.) 14%

Interjú alany 3: Elsősorban állami támogatásból származnak a bevételeink, ez a források 90%-át jelenti. A fennmaradó 10% szponzori támogatás.

Interjú alany 4: Az utánpótlás költségeit a TAO-ból finanszírozzuk. A felnőtt csapat költségeit szponzori pénzekből biztosítjuk. 100%-100%.

B.P. : Elegendőnek tartják-e a TAO-támogatás mértékét az egyesület igényeinek kielégítésére? Ha nem, milyen forrásokból próbálnak kiegészítő támogatásokat szerezni?

Interjú alany 1: Megfelelőnek tartjuk a TAO-támogatás mértékét, a fentiekben leírtam milyen támogatások állnak rendelkezésünkre.

Interjú alany 2: A kiadások 80-90%-át lefedik a sporttámogatások (TAO és Prod.-KK). A kiegészítő támogatások tulajdonosi támogatásból és szponzorációból valósulnak meg.

Interjú alany 3: A TAO bevétel – ahogy fentebb említettem – költségeink töredékét fedezi, emellett tehetségközponti-, RUK-, valamint önkormányzati és szponzori támogatás teszi teljessé a forrásainkat.

Interjú alany 4: A mi klubunk úgy épül fel, hogy annyi dolgot vállalunk be az adott évadban, amit a TAO-s forrás megenged. Emiatt nem vonunk be külsős forrásokat.

B.P. : Mennyire nehéz hozzájutni szponzorokhoz vagy egyéb finanszírozási lehetőségekhez? Milyen kihívásokkal szembesülnek e téren?

Interjú alany 1: Több szponzorációs kapcsolatunk is működik, nincs gond ezen a téren.

Interjú alany 2: Csak irányítottan (központilag, politikai vonalon), vagy nagy kapcsolati tőke szükséges. A nemzetközi és multinacionális cégek csak ritkán vesznek részt a TAO támogatási rendszerben, és a szponzorációs lehetőségektől is gyakran elzárkóznak.

Interjú alany 3: A meglévő szponzorok a DVTK (partner klub) közvetítésével jutottak el hozzánk. Azt tapasztaljuk, hogy szinte lehetetlen ilyen módon pénzhez jutni. Az önkormányzat segítő kezét várjuk, aki helyzetbe tud hozni egy-két vállalkozást, melynek fejében esetleg támogatást nyújtanak felénk.

Interjú alany 4: A TAO rendszer bevezetésével nagymértékben visszaesett a cégek szponzorációs hajlandósága. Inkább mindenki igyekszik a TAO-s kereteken belül támogatni, mivel ezzel a cég is jól jár az adókedvezmény miatt. Ezért nehéz megtalálni azokat, akik ezen felül is részt kívánnak venni a labdarúgás támogatásában. A legnagyobb stabilitást az önkormányzat adja a kluboknak, ahol olyan a városvezetés. Nálunk ez most fordul jó irányba, ezért bizakodunk a jövőt illetően.

B.P. : Ön szerint a TAO-támogatások hatékonyan támogatják az utánpótlás-nevelést? (Pl. megfelelően használják fel az eszközöket, létesítményeket, szakmai fejlesztést stb.)

Interjú alany 1: Több mint 10 éve működő rendszer, a kikapuk le vannak zárva, amióta működik ez a rendszer többször is kijutott a felnőtt válogatott csapatunk az Európa bajnokságra.

Interjú alany 2: Jellemzően igen. A Magyar Labdarúgó Szövetség központi szabályrendszere, iránymutatása a rendszer fejlesztésre irányul. A TAO támogatásokkal való „bűvészkedés”, felnőtt labdarúgás finanszírozása, a kezdeti évek után, a gyerekbetegségeket leküzdve véleményem szerint a 2010-es évek végére eltűnt (kb. 2018-2019).

Interjú alany 3: Az ingatlanok hasznosításával nincsenek problémák. Sokkal inkább jellemző, hogy a működési támogatások felhasználásával próbálnak „ügyeskedni” a sportszervezetek. Visszatérő motívum, hogy felnőtt játékosok bérét utánpótlás edzői munkakörbe „csomagolják”, de az elszámolásoknál megjelenhetnek fiktív számlák is.

Interjú alany 4: Sajnos vannak olyan klubok ahol nem jelennek meg a megnyert összegek az utánpótlásban. Nagyon sok szerencsevadász jelent meg a labdarúgásban, akik az ügyeskedés miatt vannak itt. Illetve az edzői szakma is nagyon felhígult.

B.P. : Van-e valamilyen javaslata arra, hogyan lehetne jobban támogatni a fiatal sportolók fejlődését?

Interjú alany 1: Duál karrier rendszerrel lehetőséget biztosítani a klubon belüli elhelyezkedésre azon játékosoknak akik nem jutottak el magasabb szintre

Interjú alany 2: A tömegsport támogatása és szélesítése a legfontosabb: először a mozgás és a sport szeretetét kell kialakítani, és csak utána terelni a versenysport irányába a fiatalokat. A „mozgó” és aktív gyerekek létszáma folyamatosan csökken, ezt a tendenciát meg kell állítani vagy lassítani. A sportolás/mozgás versenytársai növekedtek, több alternatíva áll egy gyerek rendelkezésére a kikapcsolódásra (elektronikai szórakoztató eszközök, világháló) amiket rendszerint hamarabb választanak mint a sportot.

Interjú alany 3: Szerintem nem egyedül vagyok azzal a véleménnyel, hogy az iskolai testnevelés színvonalát kellene jelentősen emelni. Ez mindenképp jó hatással lenne a versenysportra is.

Interjú alany 4: Véleményem szerint a lehető legmagasabb szinten vannak támogatva.

B.P. : A TAO-támogatások hogyan befolyásolják az amatőr és a profi labdarúgás közötti egyensúlyt? Mennyire támogatja ez a rendszer az amatőr labdarúgást?

Interjú alany 1: Mivel nem minden játékos jut el a legmagasabb szintre az amatőr labdarúgásba is kerülnek játékosok az akadémiai évek után, ezáltal képzettebb labdarúgók szerepelnek már amatőr szinten is. Az amatőr labdarúgás számára is számos lehetőség van a TAO-támogatásokban.

Interjú alany 2: A központi irányítás célja a professzionális labdarúgás támogatásának csökkentése, és piaci alapúvá helyezése. Ez hazánkban még mindig torz.

Interjú alany 3: A TAO az életet jelenti sok amatőr sportszervezet számára. Esetleges megszűnése megoldhatatlan problémát jelentene ezen csapatok jelentős részénél a működés tekintetében.

Interjú alany 4: A felhasználható pénz a kezdetek óta nem emelkedett de hozzá kell tenni, ha ez a támogatás megszűnne, az amatőr csapatok száma országosan megfeleződne. Jelen pillanatban ez a rendszer szinten tartja az amatőr csapatokat.

B.P. : Van-e javaslata arra, hogyan lehetne javítani a TAO-támogatási rendszert és általánosságban a sportfinanszírozást Magyarországon?

Interjú alany 1: Produktivitás alapúvá kell tenni a támogatások elérhetőségét nem alanyi jogon kell működnie. Kritériumokat szabni például mennyi játékost ad fel a felnőtt csapathoz az utánpótlás.

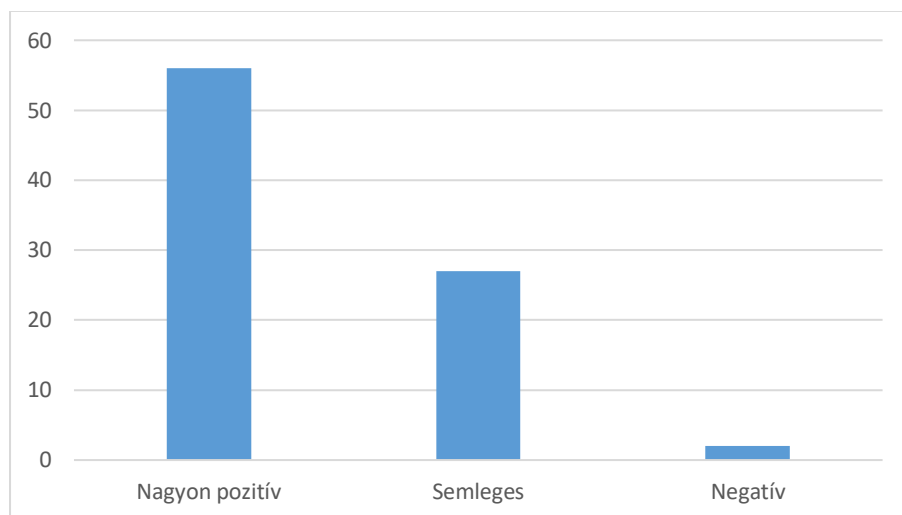
Interjú alany 2: Tömegsport, iskolai sport fejlesztése, bázisának bővítése. Professzionális sport eltolása a piaci alap felé. Az amerikai major ligákból lehetne ötleteket meríteni és adaptálni a hazai viszonyokra.

Interjú alany 3: A felhasználás hatékonyságán lehetne javítani a fentebb említett helyszíni ellenőrzésekkel. A sport finanszírozása országunk jelenlegi gazdasági helyzetének tekintetében jócskán erőn felülinek tűnik...

Interjú alany 4: Követni kellene az áremelkedéseket, azzal párhuzamosan emelni a támogatási kereteket. Infrastruktúra fejlesztésben igazságosabb döntéseket hozni. Kevésbé megkülönböztetni a klubokat.

Kérdőív

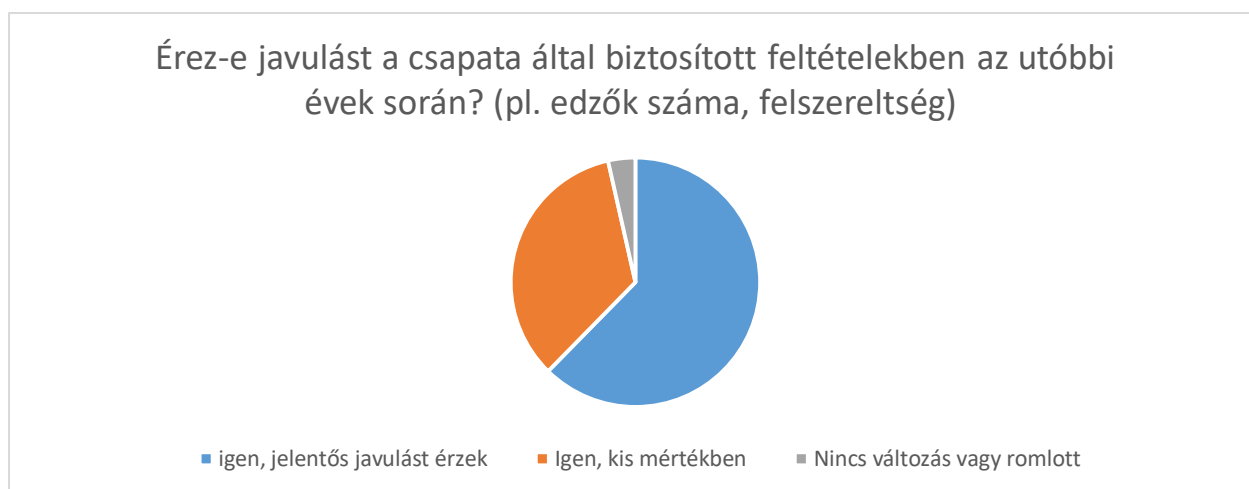
A válaszadók 65,9%-a azt vallotta, hogy nagyon pozitív hatással van a teljesítményére. Semlegesnek érzi a játékosok 31,8%-a és a labdarúgók 2,4%-ra negatív hatással van. A többség szerint jó állapotban vannak a sportlétesítményekben megtalálható sporteszközök, megfelelő a klubok infrastukturális háttere.

4. ábra Milyen hatással van csapatának infrastuktúrája és felszereltsége a teljesítményére? (sporteszközök, konditerem)

Ez a kérdés segít megérteni, hogy a sportolók szerint az infrastruktúra fejlesztése hogyan hat a teljesítményükre. A labdarúgók 65,9%-a azt vallotta, hogy nagyon pozitív hatással van a teljesítményükre, ezen adatok szerint a TAO-támogatások hozzájárulnak a jobb teljesítményhez, így bizonyítva a támogatás gyakorlati előnyeit. Ezzel szemben a játékosok 31,8%-ára semleges, 2,4%-ára negatív hatással van csapatuk infrastrukturális háttere. A semleges válaszok abból is következhetnek, hogy a játékosok nem szándékozzák igénybe venni a kiegészítő sporteszközöket esetleg a konditermet, míg a negatív válaszoknál a sportoló szeretne igénybe venni kiegészítő sport eszközöket de a klubja nem rendelkezik megfelelő felszereltséggel.

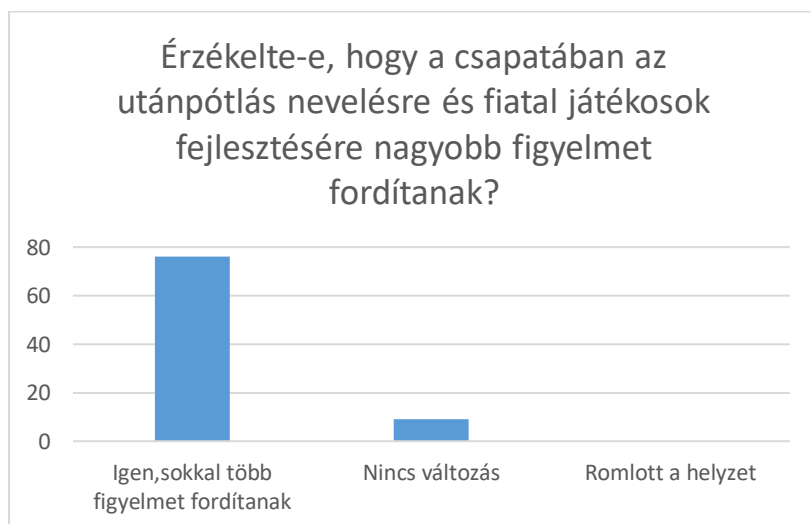
A következő kérdésben azt kérdeztem, hogy érznek-e a játékosok javulást a csapatuk által biztosított feltételekben az utóbbi évek során. A labdarúgók 62%-a szerint jelentősen javultak a feltételek klubjaiknál, 34%-a a játékosoknak kis mértékben érzékelte a javulást. Ezzel szemben csak 4%-a nem érzett változást vagy úgy érezte, hogy romlott.

5. ábra

Ez a kérdés az edzői háttérre és a felszereltségre kérdez rá itt azt állapíthatjuk meg, hogy az utóbbi évek során javult a helyzet a labdarúgásban az edzői, szakmai háttérben de van még hova fejlődni.

A következő kérdésben az utánpótlás-nevelésre, a fiatal játékosok fejlesztésére kérdeztem rá, hogyan érzékelik érznek-e javuló tendenciát, több figyelmet kapnak-e a fiatalok a labdarúgásban.

6. ábra

A fiatalok fejlesztésére fordított figyelem értékelése megmutathatja, hogy a TAO támogatások mennyire támogatják az utánpótlás nevelését. A válaszok alapján láthatóvá vált, hogy a TAO rendszer ténylegesen hozzájárulnak az utánpótlás-nevelés támogatásához.

6.Megbeszélés

6.1 Hipotézis vizsgálat

Az első hipotézisemben (H1) azt állítottam, hogy a TAO-támogatások jelentős pozitív hatással vannak az utánpótlás-nevelésre, különösen a nagyobb kluboknál, ahol a források jobban elérhetők, míg a kisebb klubok esetében ez a hatás kevésbé érzékelhető. Az interjú eredmények alapján ez az állítás igaznak bizonyult, nagyon pozitív hatással van az utánpótlás-nevelésre. A támogatás mind nagyobb mind kisebb klubokat is eredményesen támogat, a nagyobb klubok viszont jobban ki tudják egészíteni a támogatásokat, ezáltal eredményesebben tudnak működni. A második hipotézisben (H2) azt állítottam, hogy a TAO-rendszer rövid távú célokat szolgál, elsősorban a sportszervezetek infrastruktúrájának fejlesztésére és fenntartására fókuszálva. Ez az állításom hamisnak bizonyult, mivel a támogatások egy része a szakemberek továbbképzésére is felhasználható volt ami hosszú távú célokat szolgál, az interjú alanyok válaszai szerint is hasznos jól működő támogatás. Az eredményesség mérhető a felnőtt válogatott csapat eredményesebb szereplésében is.

A harmadik hipotézisemben (H3) azt feltételeztem, hogy a TAO-támogatások által létrejött sportfejlesztések nagyban hozzájárultak a labdarúgók sportolási lehetőségeihez. Ez a hipotézis igaznak bizonyult, a kérdőív eredményei alapján az aktív játékosok nagy fejlődést éreztek a sportlétesítmények, edzőpályák színvonalában, ami hozzájárul a sportolási lehetőségekhez. A negyedik hipotézisemben (H4) azt feltételeztem, hogy a magyar labdarúgás magasabb osztályaiban a klubok jelentősen nagyobb mértékben támaszkodnak szponzori bevételekre, míg az alacsonyabb osztályok elsősorban helyi önkormányzati forrásokra és kisebb magántámogatásokra számíthatnak a TAO-támogatások mellett. Ez a hipotézis is igaznak bizonyult az interjú eredmények alapján, mivel NB 1-es szinten több jól működő szponzori kapcsolattal rendelkezik a klub, viszont az alacsonyabb osztályokban nagyon nehezen tudnak ilyen lehetőséghez jutni a klubok.

7. Következtetés

A kutatásom során kapott eredmények alapján mélyebb betekintést nyerhettem a magyar labdarúgás finanszírozási rendszerébe. A TAO-rendszer hatásainak elemzése közben rálátást nyertem, hogy az utánpótlás-nevelést nagyban támogatta a rendszer, a támogatások felhasználhatók sportszakemberek továbbképzésére, az utánpótlás-nevelés feladatainak ellátására, sportcélú ingatlanok üzemeltetésére, felújítására. Sporteszközök, felszerelések beruházására. A magyar labdarúgás különböző osztályai között található különbségek is kiderültek a kutatásom során. NB I-es szinten a szponzoráció nagyban hozzájárul a klubok működéséhez, üzemeltetéséhez, míg az alacsonyabb osztályú klubok inkább támaszkodnak az állami támogatásokra. A TAO-támogatások az összes osztályban szereplő klubok működését hatékonyan, megfelelő mértékben segíti. Az NB I-es labdarúgásban felmerülő nagyobb költségek rendezését a klubok szponzorációs és piaci alapú bevételekkel is képesek rendezni. A jövőben ebbe az irányba kell terelni a labdarúgás finanszírozását, piaci alapúvá tenni, kisebb mértékben támaszkodni az állami támogatásokra. A fiatal sportolók fejlesztésére, támogatására megfelelő mennyiségű támogatás áll rendelkezésre. A sportszakemberek az iskolai testnevelés, tömegsport színvonalának fejlesztésében látnak fejlődési potenciált. A TAO-támogatás hatékonyan támogatja az amatőr, illetve profi labdarúgás közti egyensúlyt mivel a támogatások minden osztályban elérhetők és az utánpótlás nevelést is nagyban támogatja. A TAO-rendszer hatékonyan működik a labdarúgásban a felhasználását magasabb szinten megfelelően ellenőrik (NB I, NB II) míg alacsonyabb osztályokban (NB III, Vármegyei I) gyakoribb helyszíni ellenőrzésekre lenne szükség, mert vannak olyan klubok ahol nem jelennek meg az utánpótlásban a megnyert összegek. A kutatásom során nagyszerű tapasztalatokkal gazdagodhattam és remek sportszakemberekkel kerülhettem kapcsolatba. Ezúton is szeretném megköszönni a segítőkész hozzáállásukat. Remek tapasztalatokkal gazdagodtam a kutatásom során, amit lehetőség szerint a jövőbeli munkáim során hatékonyan felhasználhatok. A dolgozat zárásaként remélhetőleg továbbá is hatékonyan fog működni a sporttámogatás az országunkban, a támogatások rendszere jobban piaci alapúvá lesz helyezve és amatőr szinten is nagyobb, figyelmesebb ellenőrzés alá kell vetni a támogatások felhasználását.

Összefoglalás

A kutatás célja a TAO-támogatások és egyéb állami, önkormányzati, valamint magánforrások hatásának feltárása a magyar labdarúgás finanszírozására, különös tekintettel az utánpótlás-nevelésre és a sportfejlesztésre. Az eredmények alapján a TAO-rendszer pozitívan járult hozzá a sportinfrastruktúra fejlesztéséhez, a sportszakemberek továbbképzéséhez és az utánpótlás-neveléshez, különösen a nagyobb kluboknál, ahol a források könnyebben elérhetők.

Az interjúk és kérdőívek eredményei megerősítették, hogy a TAO-támogatások az amatőr és profi labdarúgás közötti egyensúlyt is segítik, mivel az alacsonyabb osztályú klubok számára is fontos bevételi forrást jelentenek. Ugyanakkor az NB I-es klubok nagyobb mértékben támaszkodnak piaci és szponzori bevételekre, míg az alacsonyabb osztályok inkább állami támogatásokból működnek. A rendszer hosszú távú célokat is szolgál, bár alacsonyabb szinteken fokozott ellenőrzésre lenne szükség a források hatékonyabb felhasználása érdekében.

A TAO-rendszer hatékony működésének köszönhetően a sportlétesítmények állapota és a játékosok által érzékelt támogatás jelentősen javult. Ugyanakkor további fejlesztések szükségesek az iskolai testnevelés és a tömegsport támogatásában, valamint az amatőr klubok támogatásának ellenőrzésében. A kutatás eredményei alapján a magyar labdarúgás finanszírozását érdemes piaci alapúvá tenni, miközben az állami támogatások átláthatóságát és hatékonyságát is fokozni kell. Ezentúl a kutatást folytatni kell az újabb támogatási rendszerek feltárásával, megismerésével. Az új támogatások az utánpótlás-nevelés hatékonyabb támogatására fókuszálnak ahol rangsorolás után kapják a támogatásokat a klubok.

Irodalomjegyzék

MLSZ (2021). *TAO támogatási rendszer dokumentumai*. Magyar Labdarúgó Szövetség

Cornwell, T. B. (2008). State of the art and science in sponsorship-linked marketing. *Journal of Advertising*, 37(3), 41–55.

Ábrajegyzék

1. ábra.....	6
2. ábra.....	6
3. ábra.....	7
4. ábra	16
5. ábra	17
6. ábra.....	17

Táblázatok

1. táblázat	8
-------------------	---